

MATEMATIKA И МАТЕМАТИЧЕСКО ОБРАЗОВАНИЕ, 2005
MATHEMATICS AND EDUCATION IN MATHEMATICS, 2005
*Proceedings of the Thirty Fourth Spring Conference of
the Union of Bulgarian Mathematicians
Borovets, April 6–9, 2005*

НОРМАТИВНО, МЕТОДИЧЕСКО И ТЕХНОЛОГИЧНО
ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕЛЕКТРОННОТО ОБУЧЕНИЕ В
БЪЛГАРИЯ
(тезиси за дискусия)

Георги А. Тотков

Поразителният прогрес на информационните технологии и изоставането на Европа в развитието на електронното обучение предизвика инициативата “e-Learning: Designing tomorrow’s education”, приета от Европейската комисия на 25. 5. 2000 г. Политиката на Европейския съюз за *обучение през целия живот* (ОЦЖ) е формулирана в Меморандум, насочен както към страните-членки, така и към кандидатките от Централна и Източна Европа. Правителството на България също определи “осигуряването на качествено и широко достъпно образование” и “развитието на системата за квалификация, преквалификация и перманентно обучение” за основни приоритети в своята Мандатна програма за развитие на образованието и науката (2001–2005 г.).

Дистанционното обучение (ДО) е съвременен начин за провеждане на ОЦЖ, а *електронното обучение* – предпочитана форма за неговата организация, провеждане и поддръжка. В последно време, в посочените направления, са получени резултати, свързани с усъвършенстване на *нормативната уредба*, със създаване на нова *система за обучение, квалификация и преквалификация*, с проектиране, разработване и експлоатация на *софтуерни платформи за ДО*, и др. Важно място заема и инициативата *Български виртуален университет* с участието на повече от 50 университети и научни институти, и с решаващата подкрепа на Агенция “Развитие на съобщенията и на информационните и комуникационни технологии” към Министерството на транспорта и съобщенията.

Остават и редица **нерешени проблеми** – изграждане на *национална инфраструктура* за подпомагане на ДО, създаване на *единно виртуално пространство за ДО* (вкл. споделено ползване и създаване на дистанционни програми), и др. Въпроси, които затрудняват практическото създаване на електронни курсове и материали са: липса на *адекватна методика за провеждане на електронно обучение*; отсъствие на *методически изисквания/норми за материалите и учебната документация* на електронните учебни програми; не е осъзната ролята на *стандартите за електронно обучение* (от тук и проблеми, свързани с преносимостта на учебните ресурси), и др.

Предмет на дискусията, провеждана в рамките на 34-та конференция на СМБ, са **три основни въпроса**, свързани с нормативното, методическото и технологичното (софтуерното) осигуряване на електронното обучение в България, а именно:

1. Нормативна база на електронното обучение в България;
2. Методика на електронното обучение (история и тенденции);
3. Съвременни платформи за електронно обучение (българският опит).

В **първата част** на дискусиата ще бъдат обсъдени основни моменти на *Наредбата* за организация на дистанционното обучение в България (в сила от ноември 2004 г.), а участниците ще обменят идеи относно критериите за оценка на качеството на електронното обучение. Ще бъде споделян опита на МОН (г-н Ст. Канев), Националният център за ДО (проф. Б. Гълъбов), висши училища и други институции в области като използването на информационни и комуникационни технологии в обучението, организация и провеждане на дистанционно обучение, и др.

Втората част на дискусиата е посветена на методиката на електронното обучение в различните му измерения – проблем, който в много случаи се подценява при провеждане на различните форми на ДО, и особено при проектирането и създаването на т. нар. среди за виртуално обучение (СВО). Тезата за трудността и важността на поставения проблем не се нуждае от доказателство – дори частния случай на т. нар. “електронен тест” (само един от елементите на електронното обучение) не е изследван и решен удовлетворително от методическа и технологична гледна точка. Наистина, въпреки че в първия случай (методика) има сравнително добре развита класическа теория (класификация) на видовете тестови задачи, подобна класификация и теория на електронния тест просто липсват; във втория (технологичен аспект), дори най-популярните съвременни СВО не реализират голяма част от класическите типове тестови задачи.

В **третата част** на дискусиата, в критичен план, ще бъдат представени съвременни български системи за електронно обучение и софтуерните решения, приети при тяхното реализиране. За целта, на всеки проявил предварителен интерес участник в дискусиата, ще бъде предложено да попълни анкетна карта (подготвена по общоприета европейска методика) за спецификация на съответната среда за виртуално обучение, разработена в България. Предполага се, към началото на дискусиата, наборът от анкети да бъде обработен, и да послужи не само за основа на дискусиата, но и за обективен сравнителен анализ на СВО, разработвани в България и други страни.

Бурното развитие на информационните и комуникационните технологии доведе до известно изоставане в създаването на образователен софтуер. Дискусиата и съпътстващите разговори в приятелски кръг няма да пренебрегнат и проблемите, пред които са изправени разработчиците на СВО и пътищата за тяхното по-бързо преодоляване. Недостатъците на повечето СВО са свързани с *планиране на обучението* (липса на автоматизация), *управление на учебното съдържание* (предимно линейни обучаващи въздействия), *споделяне и повторно използване на учебни ресурси* (на практика отсъства), обратната връзка (липса на синхронизация), и др.

От особена важност за проектантите и разработчиците на бъдещите СВО е да се отговори и на въпросите: как ще изглеждат бъдещите СВО; какви нови идеи и технологии ще бъдат използвани за тяхното осъществяване; възможно ли е да се предугадят техните основни функционални характеристики и елементи; какви нови методи за обучение, подкрепа, комуникация и управление на процеса на обучение ще осигуряват, и др.

Едва ли дискусиата ще даде отговор на всички нерешени въпроси в областта

на електронното обучение; по-скоро ще продължи започнат разговор, и ще събере съмишленици, които имат не само желание, но и знания, опит и настойчивост, да намерят заедно най-добрия път за електронното обучение в България.

Надяваме се, резултатът от дискусията, под формата на документ с работно название “Тезиси за развитие на електронното обучение в България” да подпомогне разработването на съответна Държавна стратегия, а със съдържанието на приетия от участниците документ следва да се запознаят държавни институции (спец. МОН и Министерство на транспорта и съобщенията), ръководства на висши училища, и др.

Георги Тотков
Пловдивски университет
ул. “Цар Асен” 24
4000 Пловдив
e-mail: totkov@pu.acad.bg